

Koos isaga astus kontserdil üles Mirt Mägi, kes esitas talle 13 aasta eest kirjutatud klaveripala.

Mati Määrtsa foto

Põlva noored muusikud käisid Tõnis Mägiga tuuril

Mati Määrts
mati@polvakoit.ee

Põlva Muusikakooli keelpilliorkestri mängijad said läinud aasta lõpus erilise kogemuse osaliseks, kui nad esinesid koos Tõnis Mägiga nii Eesti suuremates linnades kui ka Mooste Folgikojas.

Orkestri juhi Riivo Jõgi sõnutsi anti ühtekokku neli kontserti: Tartus, Pärnus, Estonia kontserdisaalis Tallinnas ning Moostes. «Mooste kontsert oli emotsionaalselt kõige parem. On ju tegemist meie kodupublikuga ning ka paljude mängijate vanemad olid kuulajate hulgas. Ka Tallinna kontsert oli väga hea. Igal pool tõusis rahvas mitu korda püsti ning lõpus tegime alati ka «Koidu» ära, mida Tõnis Mägi oma kontsertidel üldjuhul ei esita.»

Probleeme tekitas solisti kimbutama hakanud külmetusviirus. «Esimesel kontserdil Tartus oli hääel veel igati korras, aga juba Pärnust alates oli laulda päris raske. Isegi kui hääel vahepeal kärises, suutis ta sellest üle olla ja tegi oma asja ikkagi ära.

Arvestagem ka maestro vanust,» märkis Riivo Jõgi.

Korra on Põlva Muusikakooli orkestril õnnestunud Tõnis Mägi juba saata - Räpina kirikus. «Eelmisel aastal umbes samal ajal pidi siinsamas Moostes olema taas kontsert, aga just siis haigestus ta nii tugevalt, mistõttu päevase etteteatamisega tuli esinema Jarek Kasar,» meenutas dirigent.

«Eriti tore oli see, et ma ei ole Estonia kontserdisaalis näinud nii palju inimesi - parteris olid isegi vahikäigud täis pandud. Seal võis olla tuhatkond inimest. Moostes oli täna (läinud reedel - M.M.) 500-600 inimest,» eeldas dirigent.

Ligemale pooltele lugudele laulsid taustaks Gram of Funi tüdrukud. «Nad andsid esitusele väga head nüanssi juurde. Kuna tegemist oli Tõnis Mägi autorikontserdiga, olid nii nemed kui orkester saatvas rollis. «De ja vu»-s aga oli nende jaoks sis-

se kirjutatud ka soolosalml,» täpsustas Jõgi.

Noortel on hoopis teistsugune energia

Tõnis Mägi tunnustas vahetult pärast kontserti Põlva noorte muusikute pühendumust. «Nad on noored ja nende energia on hoopis teistsugune kui vanadel proffidel. See meeldib mulle kõige rohkem.

Kontserdil kõlasid teiste hulgas Eesti estraadiklassikasse jõudnud Gennadi Taneli «Sind otsides» (kirjutatud ekstra Tõnis Mägile), «Püha Elmo tuled», «Liivakell», «Looja, hoia Maarjamaad», «Ilus oled isamaa», «Jäljed». Lõpuloo «Illusioon» pühendas esitaja oma kuulajatele.

kem ning ka neile endale meeldib see, mida nad teevad. Olen oma pika elu jooksul kogenud, et nii mõnigi professionaal võib olla väga hea pillimees, aga millegipärast on see igav. Puudu on midagi,

mida mina kutsun energiaks. Aga siin see on. Oluline on, et seda energiat oskab välja tuua mees, kelle nimi on Riivo Jõgi. Me veel kuuleme temast - ja palju. Just pühendumus ja suhtumine teeb asja. Sest kui sa ei viitsi muusikaga iga päev väga tegeleda, siis parem ei ole vaja. Sellega peab tegelema kogu aeg. Oluline on seegi, et need noored saavad esineda. Sest proovi võid sa ju teha filigranselt, aga alati on kontsert midagi muud, kus tuleb teistsugune taevast.

Olen ka enda üle õnnelik, et see aastalõpu koostöö toimis. Kui ühe eaka mehe selja taga on noored, kellele meeldib see, mida nad teevad, võis see olla ka visuaalselt huvitav - korraga võis näha nii 12- kui 70-aastast. Sõna dilettant või asjaarmastaja on meil halva maiguga, aga tooksin siinkohal selle sõna algtähenduse tagasi. Näiteks Jaan Tooming teeb praegu asjaarmastajatega «Hamletit» - ja see on parim «Hamlet», mida ma näinud olen. Need nn dilettandid panevad kõik mängu.»

Küsimusele, kuidas õnnestus hääel kontserdi käigus jälle kõlama saada, vastas Mägi: «Pean teile tunnustama, et ei tea, kuidas see juhtus. Juba Pärnus tuli kontserdi teises pooles justkui nuga sisse ja ma ei saanud aru, mis juhtus. Enne seda oli hääel absoluutselt korras. Ka Estonia kontserdisaalis võtsin end kokku ja kuidagi ta tuli. Kes teab kuidas - parem mitte liiga suuri sõnu rääkida.»

Kui orkestrandid tuuri lõpu puhul torti maitseid, pöördus Tõnis Mägi ka otse nende poole: «Te olete suurepärased ja sina, Riivo, fantastiline. Te alles hakkate oma tõelisi vilju näitama! Aga juba praegu kõlate te fantastiliselt hästi. Noot võib ju täpselt kõlada, aga tihtipeale üksnes see ei kõneta - seal taga peab olema midagi veel. Peame tajuma muusikat hoopis teistsuguste meeltega, mitte üksnes kõrvadega. See «miski veel» ongi väga oluline. Kui mingit asja teha - olgu see kas või muusika - tuleb seda teha kogu hingest. Muidu ei ole sellel mõtet.»

Abielusid sõlmitakse Põlva Vallavalitsuses

Seoses maavalitsuste kaotamisega saab Põlva Vallavalitsus kui maakonnakeskuse omavalitsus omale ka perekonnaseisuasutuse ülesanded.

Nii sõlmitakse uuest aastast Põlva Vallavalitsuses abielusid, registreeritakse sündi, surmi ning lahutusi, andis teada avalike suhete spetsialist Annely Eesmaa.

Nimetatud muudatus puudutab vaid maakonnakeskuseks olevaid kohalikke omavalitsusi, ülejäänud valdade ja linnade ülesanded jäävad samaks.

Ka senised maavalitsuse ülesanded rahvastiku toimingute alal võtab üle Põlva Vallavalitsus.

Ülesannete hulka kuuluvad perekonnasündmuse tõendi väljastamine, andmete väljastamine rahvastiku registrist õigustatud huvi korral, soo muutmise andmete registreerimine, hilisema isaduse omaksvõtu ja elukoha registreerimine.

Muudatused puudutavad ka nimevahetust. Kui senini sai nime vahetada kõikides maavalitsustes ja Tallinna perekonnaseisumajas, siis uuest aastast saab seda teha ainult Tartu Linnavalitsuses, Tallinna perekonnaseisumajas, Pärnu Linnavalitsuses ja Jõhvi Vallavalitsuses.

Perekonnaseisutoimingute tegemiseks tuleb pöörduda Põlva Vallavalitsusse aadressil Kesk 15, Põlva. Perekonnaseisumajetniku Kaia Sillaste tel on 799 9499 ja e-post kaia.sillaste@polva.ee

Koit

Põlvas jätkub kohtupidamine

Loe 2. lk

Puudel on elu ja hing

Loe 6. lk

Juhtkiri

Vastuoluline aastavahetus

Aasta neljandal päeval annab jõululauale järgnenud aastavahetuse söömaaeg paljudel tunda. Lisakilosid on kogunenud. Mure muserdab koeraomanikke, kelle lemmik saluudiraginas plagma pani ega ole tänini koduteed leidnud. Paljud meist pole kindlad, kas ennustus aastatulu osas läks täppi ja valitsuse lubatud lisaeurod arvele laekuvad. Või kummitab mingi plaaniväline tulu, mida kohvipaks ei ennustanud ja tuleb lisaeurod hoopistükkis riigile loovutada.

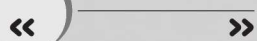
Eile jõustus Euroopa Liidus superregulatsioon MiFID II ja sellega kaasnevad regulatsioonid. Paljud väärtipaberitega tegelevad Eesti ettevõtted avastavad, et kui neil LEI-koodi pole, siis tehinguid teha ei saa, sedastab ärileht.ee See mõjutab pea kõiki varaklasse aktsiatega tooraineteni ning selleni, kuidas investorite raha juhitakse. Eestis peaks LEI-kood olema umbes 15 000 ettevõtte, kuid hetkel on neid vähem kui 2500 ning ei maksa eeldada, et koode väljastatakse kiiresti.

Transpordiettevõtted kiruvad, kuigi see oli kaugelt ette teada, teekasutustasu kehtestamist ning sedastavad, et arusaadavalt kergitab see ka transporditeenuste, seega pea kõige hinda.

Eraisikute autoparki mõjutab aga enim bensiiniaktsiisi kerkimine, mille tulemina näeme tanklates peagi harjumatu kõrget bensiinihinda. Eelnev ja palju sellega seotud põhjusi elavdab kahtlemata Läti-suunalist liiklust, sest lisaks alkoholile ostetakse naaberriigist üha enam ja enam ehitusmaterjali ning külap kasvab ka kütusetankijate arv.

Ja tagatipuks veel ka see hümnid mängimatajätmine, mille osas on nüüdseks sõna võtnud, vabandanud ja oma seisukoha kujundanud kõik asjasse puutuvad ja mittepuutuvad arvamusliidrid. Milline oli selle «tööõnnetuse» täpne toime mehhanism, on ja jääb mõneti segaseks, kuid selge on see, et järeldusi on juba tehtud ja neid tehakse veel.

Aasta algas vastuoluliselt. Head uut aastat.

Liiklus Läti suunal elavneb veelgi.

Iga inimene väärrib turvalist kodu

Kaks aastat tagasi ühel viimasel märtsipäeval hukkus Harjumaal oma kodus liikumispuudega 79-aastane naine, sest pliidi alla tuld tehes süttisid tema rõivad. Ta hakkas küll kohe väljapääsu poole liikuma, kuid kõndimiseks tugiraami abi vajanud naisel läks see väga raskelt ning taas kaotas üks Eesti pere oma lähedase.

2017. aastal oli kolm päeva enne aasta lõppu tules hukkunud 38 inimest. 2016. aastal hukkus tulekahjus 39 inimest, neist 37 oma kodus. Kokku põles ligi 800 kodu ja igal neljandal juhul oli tegemist küttekoldest alguse saanud põlenguga. Eestimaa laste kodude kõige suuremad probleemid ongi katkised küttekoldded, hooldamata korstnad, rikkis elektrisüsteemid ja kahjuks ikka veel ka puuduv suitsuandur.

Eesti 649 000 eluruumist vajavad 5000 kiiret sekkumist ja kõige suuremas ohus on inimesed, kel ei ole raha, et oma küttekoldded kas korra teha või näiteks ahiküte õhksoojuspumba või mõne muu küttesüsteemi vastu välja vahetada. Ja tihti on need ka inimesed, kes ei lähe abi küsima.

Seetõttu otsustasimegi sügisel valitsuses eraldada pret-

Andres Anvelt, siseminister

sedenditud 1,5 miljonit eurot, et järgneval kahel aastal saaks tuleohutuks vähemalt 500 kõige kriitilisemas seisus kodu. Viimasel paaril kuul on usinalt tööd tehtud ja nüüd saab rääkida lähemalt, kes ja kuidas oma kodu selle toetuse abil turvalisemaks saavad.

Kuidas siis asi käib? Päästeamet on aastate vältel külastanud kümneid tuhandeid kodusid ja märkinud enda jaoks üles sellised, kus abivajadus on kõige suurem. Kohalikul omavalitsusel omakorda on kõige parem ülevaade oma inimestest, nende eluolust ja nendega juhtunud. Nii panevadki kaks partnerit pead kokku ja lähevad appi neile, kus olukord kõige kiiremat sekkumist vajab. Elanikud ise ei pea sealjuures kellegi poole pöörduma, vaid abi tuleb nende juurde.

Esmajärjekorras puudutab see paljulapselisi peresid ja

eelkõige üksi elavaid eakaid, samuti puudega inimesi, kel igapäevaelu kõrvalt ei jää midagi üle suurteks investeeringuteks, mida kütte- või elektrisüsteemi uuendamine või korstna ehitamine ning parandamine kahtlemata on.

Tegu võib olla ka hoopis väiksemamahulise, kuid tuleohutuse seisukohalt väga olulise tööga, näiteks korstna puhastamine, tulekustuti soetamine või suitsu- ja vingugaasiandurite paigaldamine - toetus laieneb kõigile neile töödele. Ahikütttega kodus võib elu päästa ka vingugaasiandur ja nii oleme siseministeeriumis juba välja hõiganud plaani muuta tuleohutusseadust, mille üks eesmärk on muuta vinguan- dur kohustuslikuks neis kodes, kus soojust annab elav tuli. Samuti pole vahet, kas elab pere eramus või korterimajas - muresid, mida saab toetuse abil lahendada, leidub mõlemas.

Juba on välja arvutatud seegi, kui palju omavalitsused raha saavad. Igale oma-

valitsusele on tagatud miinimumsumma vähemalt ühe kodu korrastamiseks. Lisaks võeti arvesse elanike arvu, sisetulekute keskmist taset ja sedagi, kui palju tuleõnnetusi eluhoonetega viimasel kolmel aastal on juhtunud.

Põlva vald saab 19 552, Kanepi vald 11 946 ja Räpina vald 15 840 eurot - see tähendab kokku 14 tuleohutumat kodu Põlvamaal. Ja tegu on vaid riigipoolse toetusega.

Igale omavalitsusele on tagatud miinimumsumma vähemalt ühe kodu korrastamiseks. Põlva vald saab 19 552 eurot, Kanepi vald 11 946 ja Räpina vald 15 840 eurot - see tähendab kokku 14 tuleohutumat kodu Põlvamaal.

Loodan väga, et omavalitsused panevad riigipoolsele summale teist niisama palju juurde, sest see on ainulaadne võimalus aidata oma elanike elujärge tuntuvalt parandada. Turvalisus ei ole luksusaeg ja nii kasvab tuleohutute kodude arv üle Eesti mitmesaja võrra.

Raivo Sihveri foto

Justiitsminister Urmas Reinsalu ei soovinud Põlva kohtumaja kaotamisega muu hulgas luua pretsedenti.

Põlvas jätkub kohtupidamine

(Samal teemal vt ka 13.06.2017 ja 19.12.2017 Koitu)

Mati Määrts
mati@polvakoit.ee

Põlvamaalastel, sealhulgas siinsetel õigusemõistjatel on põhjust rõõmustada - läinud aasta lõpus andis justiitsministeerium teada, et Põlva kohtumaja tegutseb edasi senises asukohas.

Toimetuse järelepärimise peale kinnitas seda ka justiitsministeeriumi pressiesindaja Leanyka Libeon. Ühtlasi vahendas ta justiitsminister Urmas Reinsalu lühikese kommentaari: «Pärast koh-

tute töökoormuse analüüsiga tutvumist, Tartu Maakohtu esimehe ettepanekute kuulamist ning Põlva kohtumaja kohtunike ja teenistujate, maavalitsuse ning valla esindajatega detsembri alguses toimunud kohtumist otsustasin, et Põlva kohtumaja jääb tegutsema senises asukohas.»

Tartu Maakohtu plaani kohaselt oleks Võru ja Põlva kohtumajad 1. jaanuarist ühendatud, misjärel õigusemõistmine oleks koondunud Võrru. Kahe kohtumaja teeninduspiirkonnad ja juhtimine ühendati juba eelmisel aastal.

Tartu Maakohtu esimees

Liivi Loide selgitas 13. juuni Koidus, et vajadus kohtumajas käimiseks on oluliselt vähenenud.

Lisaks peamiselt kirjalikult lahendatavatele eraõiguse vaidlustele laheneb ka valdav osa kriminaalasjadest lihtmenetluses.

15. detsembril Põlvat külastanud justiitsminister Urmas Reinsalu tõi ettepaneku positiivsete külgede (ressursi ja tööjaotuse parem kasutus) kõrval välja ka negatiivseid külgi: riigivõimu esindatuse vähenemine Põlvas, ebasobivad bussiliinid jm. Samuti oleks kohtumaja kaotamine Põlvas loonud pretsedendi terves Eestis.

Uuest aastast muutus töövaidluste lahendamise kord

1. jaanuarist hakkas kehtima uus töövaidluse lahendamise seadus, millega muutub töövaidluste lahendamine töövaidluskomisjonis paindlikumaks.

Seadusega võimaldatakse senise suulise istungi kõrval ka kirjalikku töövaidluste menetlust ja kompromissi kinnitamist.

Lisaks antakse töövaidluse osapooltele võimalus läbida töövaidluskomisjoni juhataja vahendusel lepitusmenetlus ning pöörduda töövaidluskomisjoni ka kollektiivlepingu täitmisest tuleneva töövaidlusega.

Paindlik ning osapoolte leppimist ja kompromissi sooviv töövaidluste lahendamine aitab töötajatel ja tööandjatel jõuda kergemini mõlemat poolt rahuldava tulemuseni.

Seaduse jõustumisega kadus 2009. aastast kehtiv rahalise nõude piirmäär 10 000 eurot ning töövaidluskomisjoni saab pöörduda ka rahaliselt suurema nõudega.

Töötajatel ja tööandjatel on edaspidi suurem võimalus otsustada, millise piirkonna töövaidluskomisjonile töövaidluse avaldus esitatakse. Töötaja saab töövaidluse lahendamise kohta valida näiteks oma elukoha, töötamise koha või tööandja elu- või asukoha järgi.

Selge erandina nähakse uues seaduses, et töövaidluskomisjon ei lahenda tööõnnetusest või kutsehaigusest tingitud tervisekahjustuse, kehavigastuse või surma põhjustamisega tekitatud kahju hüvitamise vaidlusi.

Sotsiaalministeerium

Tellimisindeks 69846
Ilmub 3 korda nädalas T, N ja L
Väljaandja OÜ Põlva Koit
Trükk AS Kroonpress

Levi AS Eesti Post Jaemüük OÜ Lehepunkt
Toimetus Lao 5, 63308 Põlva Veeb www.polvakoit.ee
Üldtel 799 9450 E-post reklaam@polvakoit.ee Faks 799 5681

Peatoimetaja	Kauno Kõima	799 9458, 529 6749 kauno@polvakoit.ee
Vanemtoimetaja	Aare Lepaste	799 9452, 520 1965 aare@polvakoit.ee
Kujundustoimetaja, kavad	Anneli Laine	799 9456, 525 1763 anneli@polvakoit.ee
Uudised	Mati Määrts	799 9454, 505 0335
Arvamus, kultuur, haridus, sport	Aare Lepaste	799 9452, 520 1965
Majandus	Raivo Sihver	799 9459, 526 7519
Elu, kirjad	Vaike Tamme	799 9453, 5333 7517
KajaLood	Kaja Roomets	5333 9368
Kujundus-küljendus	Kaie Kull, Taive Tullus	799 9456
Keeletoimetus	Jana Kuningas	
Reklaamitoimetus	Isis Sihver	799 9450, 5300 4289 reklaam@polvakoit.ee, isis@polvakoit.ee
Pearaamatupidaja	Tea Sool	799 9460, 799 1652 tea@polvakoit.ee
		5342 8349

Väljaandes Koit ja selle lisades avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigustega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud «Autoriõiguse seaduses», ning nende reprodutseerimine, tõlkimine, edastamine, levitamine ja teistes väljaannetes avaldamine mis tahes kujul OÜ Põlva Koit kirjaliku nõusolekuta on keelatud.

Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Autori aadressi, isikukoodi ja pangakonto numbrite kaastöid ei honoreerita. Väljaanne kohustub honoreerima üksnes tellitud kaastöid.

Kaebuste korral pöörduda Koidu toimetusse või Pressinõukogusse (e-post: pn@eall.ee, tel 646 3363).

Kolmapäeval, 3. jaanuaril oli kaupluses tavaline tööpäev ning esimesed ostjad olid kohal juba enne poolt kümnet.

Raivo Sihveri fotod

Kuuldused Veriora AjaO kaupluse sulgemisest on ennatlikud

Raivo Sihver
raivo@polvakoit.ee

Kuuldused Põlva Tarbijate Ühistu (PTÜ) Veriora AjaO kaupluse sulgemisest on pehmel väljendades ennatlikud.

Töele mittevastavad uudised said alguse 2017. aasta 30. detsembri Koidu juhtkirja sattunud vea tõttu. Kirjutatud oli: «Viinarallil Lätti võib olla mitmene mõju. Samas nimetas Põlva Tarbijate Ühistu Linte, Ruusa ja Veriora kaupluste sulgemise

põhjuseks just piiriülese kaubanduse elavnemist.»

Tegelikult ei sulgenud PTÜ mitte Veriora, vaid hiljutise Veriora valla Leevi kaupluse. «Eestvedajad MTÜ-st Võhanduvere otsustasid pärast PTÜ Leevi kaupluse sulgemist kas või nui neljaks seda edasi pidada. Hoone ostis OÜ Vetifor ning poepidamiseks asutati OÜ LEPO (vt Koitu nr 141, 2017).

Küsisin kolmapäeval, 3. jaanuaril Veriora AjaO kaupluse juhatajalt Piret Raagilt,

kuidas kliendid Koidu juhtkirjas kirjutatud ja internetiportaalis võimendatud Veriora kaupluse sulgemis-uudisesse suhtusid.

Raag märkis, et laupäeval, 30. detsembril, kui Koit ilmus, siis üks imestas, et olete veel lahti. «Muidugi said nad aru, et asi pole nii hull ning see pakkus rohkem nalja kui tõsiseltvõetavust. Samas, kui Ruusa ja Leevi kauplust sulgema hakati, siis nii mõnigi tundis ka Veriora kaupluse saatuse pärast muret.»

Ta märkis, et kaupluses läheb hästi. Lisaks esma- ja toidukaupadele müüakse balloongaasi, pakutakse posti-teenuseid ning Swedbanki klientidele sularahateenust.

Kauplus on Võru-Räpina riigimaanteest ainult mõne- kümne meetri kaugusel. Ometi käib seal rahvast ka kaugemalt (puhkajad ja matkajad), seda eriti suvekuudel.

Kuigi Ape asub Verioralt 45 minuti autosõidu kaugusel ehk külje all, Raag Läti viinaralli pärast ei muretse.

Sooduskampaaniate ajal on kaupade hinnad Verioral mõnikord isegi odavamad kui Lätis. Rahvas tunnetab seda ning ostab robindal. Näiteks osteti vana-aasta viimastel päevadel kõige rohkem alkoholi ja mandariine, vähem aga süüa. Viimast osteti kõige rohkem just jõulude ajal.

Veriora kauplus oli lahti ka 1. jaanuaril. Kolmapäeval, 3. jaanuaril oli kaupluses tavaline tööpäev ning esimesed ostjad olid kohal juba enne poolt kümnet.

Vabandus

30. detsembri Koidu juhtkirja «Sündmusterohke aasta» on sattunud kahetsusväärne viga. Kirjutatud oli: «Viinarallil Lätti võib olla mitmene mõju. Samas nimetas Põlva Tarbijate Ühistu Linte, Ruusa ja Veriora kaupluste sulgemise põhjuseks just piiriülese kaubanduse elavnemist.»

Tegelikult ei sulgenud PTÜ mitte Veriora, vaid hiljutise Veriora valla Leevi kaupluse.

Koit

Aasta 2017 märksõnad: tants alkoholiaktsiiside ümber, haldusreform ja seakatk

Tundub, et tants alkoholiaktsiisi tõstmise ümber ning alkoholiralli Lätti tõstab majanduselu keskmise alkoholilembese inimese, kelle käitumisest on olnud, kui hästi riigil läheb.

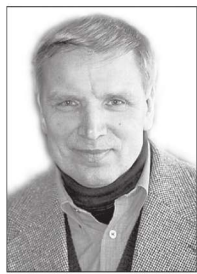
Alkoholi hind, valitsuse püsimine ning majanduselu käekäik - need kõik on igivanad teemad. Juba vahva sõdur Švejk hoiatas, et see valitsus, kes ölle hinda tõstab, kukub. Jüri Ratase valitsus ei ole veel kukkunud, kuid ohumärke on.

Kas riik püsib ainult viinapudeli najal?

Sügaval nõukogude ajal tõdesin, et kogu Vene riik püsib püsti viinapudeli najal. Kui pudel alt lüüa, laguneb ka riik. Mihhail Gorbatsšov tuli võimule ning hakkas joomarlusega võitlema. Irooniaga võib tõdeda, et see talle saatuslikuks saigi, sest suur koloss kukkus kokku.

Niikaua, kui alkoholiaktsiisitulude vähenemine on riigieelarve seisukohast oluline, meenutab viinakuradiga võitlemine pigem kahe teraga mõõka. Ühe teraga võideldakse joomise vastu, teisega nuheldakse majandust.

Alkoholiaktsiiside tõstmine ei suurenda ainult alkoholiralli Lätti, vaid vähendab ka soomlaste viinaralli Eestis. Seega oleks aeg kogu akt-

Raivo Sihver
raivo@polvakoit.ee

siisipoliitika üle vaadata ning majanduslik mõju ja tähtsus miinimumini viia. Minu arvates saab viinakuradiga võidelda ka teiste meetmetega kui ainult alkoholiaktsiisi tõstes.

Piiride tõmbamisele peaks järgnema tegelik haldusreform

Äsjalõppenud aastal toimunud haldusreformi käigus moodustasid uued kohalikud omavalitsused ehk teisisõnu toimus uute piiride paikapänemine.

Kuigi ühinemislepingutega on uute kohalike omavalitsuste toimimine ühinejatega kooskõlastatud, näitab järgnev praktika, kuidas elu tegelikult toimima hakkab. Siin kohal tuleb tsiteerida president Kersti Kaljulaidi, kelle sõnul tegelik haldusreform alles algab.

Haldusreformi tulemusena muutusid ka maakonnapiirid - endised Orava, Mikitamäe

ja Värska vallad läksid Võrumaale ja endine Meeksi vald tuli Tartumaalt Põlva maakonna Räpina valla koosseisu.

Kuigi Põlva vald tahtis maavalitsuse hoonest teha vallamaja, seda ei juhtu, sest valitsus hoonet ei loovuta. Nii et tuleb kaaluda teisi variante, nagu Mammaste vallamaja kasutuselevõtt, uue vallamaja ehitamine või muud variandid, sest remondiootel on nii muusikakool kui kultuuri- ja huvikeskus.

Kuid uued kohalikud omavalitsused ei pea mõtlema ainult sellele, kuhu uus vallamaja paigutada, vaid ka tõsi- asjale, mida teha tegevuse lõpetanud endiste vallavalitsuste hoonetega. Samas ei tohiks eelseisvaid otsuseid teha kabinetivaikuses, vaid ikka koos rahvaga ning nende häält arvestades.

Maavalitsuse hoones hakkab paiknema regionaalhalduse osakond

Maavalitsused lõpetasid tegevuse ning nende senised ülesanded anti üle riigiasutustele ja kohalikele omavalitsustele.

Põlva Maavalitsuse hoones alustas 1. jaanuarist rahandusministeeriumi koosseisus tööd uus regionaalhalduse osakond, mis võttis üle teatud osa maavalitsuse senisest

ülesandest. Põlvamaa talitust juhivad endine Vastseliina vallavanem Raul Tohv.

Riigihaldusminister Jaak Aab teatas Põlva vallale, et lisaks regionaalhalduse osakonnale hakkavad Põlva Maavalitsuse hoonet kasutama kuus riigiasutust. Pike- mas perspektiivis tahetakse hoonesse tuua ka teised riigiasutused ja täita niiviisi hoone ümbrusega.

Põlvamaa Omavalitsuste Liidu uue koosseisu esimesel üldkoosolekul valiti ühehäälselt esimeheks Põlva vallavanem Georg Pelisaar, aseesimeheks Räpina vallavanem Enel Liin ning arutati liidu ja Põlvamaa Arenduskeskuse viimist ühise juhtimise alla.

Erakorraliseks toetuseks 1,3 miljonit eurot

Sajuste ilmade tõttu jäi Põlvamaal koristamata 15% külvipinnast ehk niisama palju kui Eestis keskmisena. Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja juhataja esimehe Roomet Sõrmuse sõnul jäi küsimustikule vastanud ettevõtete andmetel kõige rohkem koristamata põlduba (umbes 69% pinnast), hernest (55%), avamaa köögivilja (27%), kartulit (21%), suvinisu (14%), kaera (13%), rukist (6%) ja rapsi (5%).

Maaeluministeeriumi 22. detsembri pressiteate andme-

tel pöördusid Balti riigid ja Soome saagikoristusperioodi erakorraliste ilmastikuolude tõttu erakorralise toetuse saamiseks Euroopa Komisjoni poole. Pärast liikmesriikidelt küsitud täiendavate andmete analüüsimist on Euroopa Komisjon otsustanud eraldada neljale riigile erakorraliseks toetuseks 15 miljonit eurot, Eesti saab sellest 1,3 miljonit eurot. Liikmesriikidele on antud õigus lisada omalt poolt toetusele 100% riigieelarvest.

«Kuna info Euroopa Komisjonilt vahendite eraldamise kohta on värske, siis hetkel otsust riigieelarvest lisavahendite eraldamise kohta tehtud ei ole,» sõnas pressiteate andmetel maaeluminister Tarmo Tamm enne jõule.

Lisaks eeltoodule tegid Balti riigid Euroopa Komisjonile seoses probleemidega talivilja külvamisel ettepaneku paindlikkuseks rohestamise kultuuride mitmekesistamise nõude täitmisel. Ka selles osas otsib Euroopa Komisjon riikidele sobivat lahendust.

Seakatk ikka päevakorral

Maaeluministeeriumis koostatud põllumajandussektori 2017. aasta III kvartali ülevaatest selgub, et sigade ja lindude arv on kasvanud ning veiste arv püsinud sta-

biilsena.

Piima ja piimatoodete turuolukorra paranedes oli eelmise aasta üheksa kuu jooksul piimalehmade arvu langus Eestis peatunud ning stabiliseerunud 86 500 looma juures. Sarnaselt piimasektoriga on paranenud sealiha sektori olukord. 2017. aasta üheksa kuu jooksul on sealiha kokkuostuhind olnud kõrgem kui kahel eelmisel aastal, mille tulemusel on ka porsaste sündivus suurenenud ning viimased kolm kvartalit järjest on sigade arv kasvanud.

Kui piimandussektor on mustast august välja roni- mas, siis sigade aafrika katk ei näita vaibumise märke. Põlvamaa Veterinaar- keskus juhataja Seido Suija saatis novembris ja detsembris mitu teadet (viimane 27. detsembri pärastlõunal) sigade aafrika katku juhtude kohta.

27. detsembri 2017. aasta seisuga on Põlvamaal diagnoositud 444 sigade aafrika katku (SAK) juhtu, sealhulgas 293 metsseakorjusel ning 151 kütitud metssea vereproovist. 28. detsembri Koidus avaldatud kokkuvõttele lisandus üks SAK positiivne vereproov.

Põlvamaal suudeti taud kodusigadest eemal hoida. Suur tunnustus selle eest meie seakasvatajatele.

Täna on ülemaailmne pimedate punktkirjapäev

4. jaanuaril, rahvusvahelise pimedate punktkirja looja Louis Braille 209. sünniaastapäeval, märgitakse ülemaailmselt punktkirjapäeva.

Braille kiri ehk punktkiri koosneb reljeefsetest punktikombinatsioonidest, mida loetakse sõrmedega. Kombinatsioonide aluseks on nn kuuspunkt - ülevalt alla kolm ja vasakult paremale kaks punkti. Igat tähte ja kirjavahemärki tähistab kindel punktikombinatsioon.

Punktkirjast on kõige hõlpsam aimu saada ravimipakenditel. Selles kirjas on märgitud ravimi nimetus ja toimeaine kogus.

Punktkirjas tähistusi võib leida liftide juhtnuppudel, busside stoppnuppudel ja isegi mõne riigi postmarkidelt. Pärnus, kunagise Endla teatrihoone mälestusmärgil on iseseisvusmanifesti tekst ka punktkirjas.

Kõige usinamad punktkirjakasutajad on Tartu Emajõe Koolis või Tallinna Heleni Koolis kirja selgeks õppinud pimedad lapsed. Kui koolid lõpetatud, siis punktkirja kasutamine ja punktkirjas raamatute lugemine paraku vähenevad - arvutite ekraanilugemistarkvara ja CD-dele loetud või arvutis kuulatavad heliraamatud võimaldavad

info kiirema ning ulatusliku ma kättesaamise. Braille kirjaoskusest on aga kasu märkmete tegemisel, nutitelefonis kirjutamisel ja punktkirjakuvari abil arvuti kasutamisel.

Eesti suurim punktkirjas raamatute valmistaja ja laenutaja on Tallinnas asuv Eesti Hoiuraamatukogu osakonnana töötav Eesti Pimedate Raamatukogu. Laenutuses on ligi 900 nimetust punktkirjas raamatuid. Mullu lisandus 31 nimetust. Punktkirjas trükiti 14 lasteraamatut, mida lugejad on soovitud. Nii võib nüüd punktkirjas lugeda Mika Keräneni

raamatut «Jõmmu», Kairi Looga «Leemuripoeg Ville teeb sääred» ja Ilmar Tomuski «Inglid kuuendas b-s». Raamatukogus trükitutest viis on venekeelsed, annetusena saadud raamatutest enamik aga ingliskeelsed. Trükiti ka teatrietenduste ja konverentside kavu ning näitusi tutvustavaid tekste.

Kõigil Braille kirja kasutajatel on võimalik saada endale 2018. aasta kalender punktkirjas.

Punktkirja kirjutamise vahendeid - punktkirjatahvlaid, krihvleid, punktkirjakirjutusmasinaid ja arvutite punktkirjakuvareid - müüb soodus-

tingimustel abivahenditena MTÜ Jumalalaegas abivahendikeskus Silmalaegas.

Maailma Pimedate Liit võttis 2000. aastal Melbourne'is toimunud täiskogul vastu Louis Braille sünnikuupäeva ülemaailmseks punktkirjapäevaks kinnitanud resolutsiooni. Esimest korda märgiti ülemaailmselt punktkirjapäeva 2001. aasta 4. jaanuaril. Eestis tehti seda Eesti Pimedate Raamatukogu eestvõttel esmakordselt kolm aastat hiljem.

Priit Kasepalu,
Eesti Pimedate Raamatukogu teabejuht

Põlvas mälestati Vabadussõjas võidelnuid vaikuseminutiga

Aare Lepaste

aare@povakoit.ee

3. jaanuaril kell 10.30 tähistati vaikuseminutiga Vabadussõja relvarahu 98. aastapäeva ning mälestati Eesti vabaduse eest võidelnuid. 1928. aasta 29. juulil esmaavatud ja rahva algatusel taastatud ning 29. juulil 1989 taasavatud Vabadussõja Põlva mälestussamba jalamile asetati pärjad Kaitseliidu Põlva maleva pealik major Janel Säck ja Põlva vallavolikogu esimees Igor Taro.

Kaitseliidu Põlva maleva kaplan ning Põlva Maarja koguduse õpetaja Toomas Nigola võrdles oma sõnavõttus Eesti vabaduse eest võidelnuid ning oma elu andnud Kristuse kui Lunastajaga. «Ehkki mitte nii kosmilises plaanis, on nemadki oma maa ja rahva lunastajad võõra võimu, võõra seaduse alt,» ütles Nigola, lisades, et nende poolt meile kätte võideldud kodanikuseisus kohustab meid elama selle seisuse väärikselt.

Ainult nii saame me Nigola sõnul siiralt palvetada meie riigihümni kolmanda salmi sõnadega ning loota, et Jumal seda palvet ka kuulda võtab.

Kaitseliidu malevad ja kaitsesevæe üksused asetasiid eile pärjad Vabadussõja mälestussammastele üle Eesti. Tallinnas asetati Vabadussõja võidussamba jalamile Kaitseliidu

Kaitseliidu Põlva maleva pealik major Janel Säck.

Aare Lepaste foto

pärja Kaitseliidu ülem kindralmajor Meelis Kiili.

3. jaanuaril kell 10.30 möödus 98 aastat hetkest, mil Eesti - Nõukogude Venemaa

rindel vaiksids relvad. Eesti oli ohvrite hinnaga kindlustanud endale riigina püsima jäämise. Vabadussõja lahinguväljadel oli langenud üle

kahe tuhande võitleja, haavadesse-haigustesse suri teist niisama palju. Ühtekokku kaotas Eesti üle kuue tuhande inimese, haavatuid oli

kaksteist tuhat.

Sõjale järgnenud kahe aastakümne jooksul püstitati 170 peamiselt kihelkondlikku mälestusmärki.

Tervishoiukulud inimese kohta kasvasid

Eesti tervishoiukulud inimese kohta olid 2016. aastalendiselt väiksemad paljudest OECD liikmesriikidest, moodustades 1072 eurot ehk poole OECD keskmisest. Avaliku sektori osa moodustas 811 eurot ja leibkondade osa 243 eurot, selgus Tervise Arengu Instituudi (TAI) avaldatud analüüsist.

Võrreldes eelneva aastaga

kasvasid Eesti tervishoiukulud 2016. aastal 6,9 protsenti. Avalik sektor lisis tervishoiu ressursse 6,8 protsenti, leibkonnad suurendasid oma kulutusi tervisele veidi vähem - 5,9 protsenti. Eurodes tähendab see, et avalik sektor lisis iga inimese terviseteenustele 51 eurot ja inimese ise kulutas 14 eurot rohkem kui aasta varem.

Kulutuste kasv toimus mitte niivõrd teenuste mahu või kvaliteedi suurenemisest, vaid pigem inflatsiooni tõttu. Püsivhindades tervishoiukulud vähenesid 0,6 protsenti.

Kõige rohkem kulutavad inimesed oma taskust endiselt hambaravile - keskmiselt 69 eurot inimese kohta aastas. Järgnesid retseptiravi-

mid 52 euro ja käsimüügiravimid 39 euroga. Erinevate ambulatoorsete ja päevaravi-teenuste eest maksti kokku 34 eurot. Hambaravi kulutused on leibkondade suurim kuluartikkel olnud 2013. aastast.

Värske TAI veebilehel avaldatud analüüs «Tervishoiukulud 2016» kirjeldab Eesti tervishoiukulude jagunemist

ja muutusi aastatel 2008-2016. Lisatud rahvusvahelised võrdlused OECD tervise statistika kogumikust kõrvutavad Eestit teiste riikidega.

Analüüsiga saab tutvuda internetiaadressil <http://www.tai.ee/et/terviseandmed/uuringud/download/435>

Gea Otsa,
TAI avalike suhete juht

Abivahendite süsteem muutub uuest aastast lihtsamaks

Uuest aastast muutuvad mitmete abivahendite piirhinnad ning füσιο- ja tegevusterapeudid saavad õiguse hinnata inimese vajadust abivahendi järele. Lisaks laiendatakse nende abivahendite loetelu, mille puhul ei ole edaspidi vaja kordustõendit.

«Abivahendite süsteem peab olema korraldatud nii, et inimesele oleksid abivahendid kättesaadavad ning teenuseosutajatele reeglid ja nõuded selged,» ütles sotsiaalkaitseminister Kaia Iva. «Laiendame inimeste ringi, kes saavad hinnata, milline on inimese abivajadus, ning edaspidi saab ka füσιο- või tegevusteraapeut tuvastada, kas ja missugust abivahendit on inimesele vaja. Niiviisi saavad paljud inimesed oma toimingud kiiremini tehtud.»

Aasta algusest laienes ka erisuste ring, kus inimesel ei ole vaja abivahendi korduval taotlemisel arsti või rehabilitatsioonimeeskonna tõendit. Muudatus puudutab riigi rahastatavaid kalkulaatoreid, helisalvestus- ja esitusseadmeid, akustilise signaalliga seadmeid, kellasid ja ajanaäitajaid, arvutite väljundseadmeid ning mõõteriistu, sest üldjuhul inimese vajadus nende abivahendite järele ei muutu.

Selgemaks saavad ka naha kaitse ja puhastamise vahendite hüvitamise tingimused. Edaspidi hüvitatakse need abivahendid neile, kes kasutavad siibreid, kateetreid, mähkmeid või sidemeid. «Suuname abivahendite saamise inimestele, kel on vajadus nende järele kõige kriitilisem, samas kompenseerimise võimalused on piiratud,» ütles hoolekande osakonna nõunik Raimo Saadi.

Üleminekuperiood pikeneb

Lisaks pikendatakse aastani 2020 üleminekuperioodi, mille jooksul võib abivahendi väljastada ka juhul, kui arsti või terapeudi tõendil või rehabilitatsiooniplaanis ei ole abivahendi vajadus kirjas ISO-koodi täpsusega. Kuigi 1. jaanuarist 2016 on oluliselt paranenud tõendite kvaliteet ning nende tõendite osakaal, mis on väljastatud ISO-koodi täpsusega, siis väljastatakse senini tõendeid, milles on toodud abivahendi nimetus või vajalikkude abivahendit detailselt kirjeldatud.

«ISO-koodil põhinev hinnang on vajalik, et kõigile oleks üheselt mõistetav, millise abivahendi on arst, terapeut või rehabilitatsioonimeeskond määranud. Kuna praktika muutumine võtab aega, siis pikendame üleminekuperioodi,» ütles Saadi.

Muudatused jõustusid 1. jaanuaril 2018. Määrusega saab tutvuda Riigi Teatajas.

Sotsiaalministeerium

Koolitusel osalenud Värskas Gümnaasiumi õpetajad.

Fotod: Indrek Illus

Organisatsioonikonsultant ja -treener Margus Alviste.

Kagu-Eesti ettevõtlike koolide talvekoolis arutati eeskujuks olemise teemadel

Talvevaheajal kogunesid ettevõtlike koolide õpetajad taas Kubijal, et pidada maha juba teine ühine talvekool. Seekord osalesid lisaks Põlvamaale ka Valga- ja Võrumaa ettevõtlike koolide õpetajad. Vahetati ettevõtlikus koolis töötamise kogemusi ning õpiti end liidrite ja mentoritena paremini tundma.

Talvekooli alustati ettevõtliku õppe kohaselt: iga kooli võistkonnal tuli lahendada kaks ülesannet ja jagada kolleegidele oma kogemust ettevõtliku koolina. Räägiti, milliseid ettevõtlike tegevusi on tehtud, mida on õpitud, millised on muutused ning

kuhu tahetakse jõuda. Igal koolil oli oma loo esitlemiseks aega kümme minutit, mis vastavalt ettevõtliku kooli ideoloogiale tuli sisustada loominguliselt ja põnevalt.

Päeva teises pooles viis organisatsioonikonsultant ja -treener Margus Alviste läbi

koolitusprogrammi «Õpetajast liidriks ja mentoriks», mis andis sisu ka teisele koolituspäevale. Alviste on turul tegutsenud juba üle 20 aasta.

Tema koolituse on külastanud üle 70 000 inimese ja ta on töötanud enam kui 900 organisatsiooniga. Ta keskendub strateegilise ja üldjuhtimise, protsessi- ja projektijuhtimise, turunduse, läbirääkimiste, teeninduse ja müügi, koostöö ja meeskonnatöö, avaliku esinemise ning enesejuhtimise temaatikatele.

Läbitud koolitusprogramm

aitab õpetajatel paremini mõista nende rolli noorte üldisel kujunemisel. Nad oskavad end liidri ja mentorina paremini analüüsida ning koolituselt kaasa saadud uued ideed aitavad neil liidri ja mentori rollis oma võimekust arendada ja motivatsiooni hoida.

«See talvekool oli üles ehitatud uutmoodi ja põnevalt. Lektor ja osalnutel vahel arenesid huvitavad käitumispühholoogiaalased vestlused,» kirjeldas seekordset talvekooli Vastse-Kuuste Kooli direktor Inge Kalle.

Talvekoolis osales 32 õpetajat Põlvamaa ettevõtlikest koolidest (Saverna Põhikool, Mooste Mõisakool, Vastse-Kuuste Kool, Kanepi Gümnaasium), 15 õpetajat Võrumaalt (Värskas Gümnaasium, Mikitamäe Kool) ja 12 õpetajat Valgamaalt (Hargla Kool, Lüllemäe Kool, Valga Põhikool).

Jätkuvalt on ka teised Põlvamaa koolid oodatud ettevõtlike koolide võrgustikuga

Põlvamaal koordineerib «Ettevõtliku kooli» võrgustiku tegevust SA Põlvamaa Arenduskeskus. Maakondliku võrgustiku tegevusi toetatakse Euroopa Liidu meetmest «Piirkondlikud algatused tööhõive ja ettevõtlikkuse edendamiseks».

liituma.

Rohkem infot leiab aadressilt www.evkool.ee

SA Põlvamaa Arenduskeskus

Palgalepe tõstab kultuuritöötaja palga alammäära 1150 euron

Kultuuriminister Indrek Saar ja Teenistujate Ameti liitude Keskorganisatsiooni (TALO) juhatuse esimees Ago Tuuling allkirjastasid 2. jaanuaril kultuuritöötajate palgakokkuleppe 2018. aastaks. Selle kohaselt tõuseb kultuuritöötaja brutotöötasu alammäär alanud aastast 1150 euron

kuus. Kõrgharidusega või kõrgharidust nõudval ametikohal töötava kultuuritöötaja brutotöötasu alammäär tõuseb esmakordselt üle tuhande euro piiri - 1150 euron. See tähendab 22-protsendilist miinimumpalga tõusu.

Kultuuritöötajate palgapoliitikat suunab alusdokument «Kultuuripoliitika põhi- alused aastani 2020». Selles öeldu kohaselt peavad kõrgharidusega kultuuritöötajate sissetulekud täistööaja korral jõudma aastaks 2020 Eesti keskmise palga tasemeni.

Kultuuriminister Indrek Saare sõnul kinnitab jõuline palgatõus seda, et valitsus väärtustab Eesti kultuuritöötajaid. «Kolme aastaga

Meelis Kompuse foto

Ago Tuuling ja Indrek Saar lepingu allkirjastamisel.

oleme suutnud tõsta miinimumpalka 419 euro võrra. Samas tempos jätkates saavutame kokkulepitud ajaks kultuuritöötajate miinimumpalga eesmärgi. Meie ühine huvi on järjepidevuse hoidmine ja spetsialistide juurdekasv ning jõuline palgakasv aitab seda tagada.»

7,5 protsenti suurendatakse ka nende kultuurivaldkonnas töötavate inimeste palga- fondi, kes on tugipersonal või kõrgharidusega kultuuritöötajad, kelle sissetulekud üle-

tavad brutotöötasu alammäära juba varem.

Kokkulepitud palgatõus puudutab riigieelarvest palka saavaid kultuuritöötajaid. Need on riigiasutuste, avalik-õiguslike institutsioonide, sihtasutuste ning maakonnaraamatukogude riigilt palka saavad töötajad. Silmas peetakse kõrghariduse, kõrgema kutsekvalifikatsiooni või kõrgharidusnõudega võrdsustatud spetsiifiliste eritead- mistega kultuuritöötajaid.

TALO juhatuse esimees

Ago Tuuling lisas, et riiklik palgalepe on oluline sõnum kogu kultuurivaldkonnale. «Kokkulepe puudutab küll vaid riigilt palka saavaid kultuuritöötajaid, kuid järjepidevuse hoidmise eest hoolitsevad kõik kultuuritöötajad. Seega võiksid kokku lepitavad tasustamispõhimõtted olla soovituslikud kõigile kultuurivaldkonnas tegutsevatele institutsioonidele sõltumata sellest, milline on nende alluvus või omandisuhe.»

Kultuuripoliitika alusdokument seab kultuuritöötajate töötasude eesmärgid aastaks 2020. See ajaline eesmärk ei puuduta treenerite töötasutoetusi.

Kõrgema kategooria treenerite tasustamisel liigutakse siiski samas tempos kultuuritöötajatega ning alanud aastal oli 5. ja kõrgema kategooria treenerite palgafonditõus 35,2 protsenti, mis oli isegi kõrgem kui kultuuritöötajatel.

Kultuuriministeeriumi kommunikatsiooniosakond

Tori kompleks ja kaks muuseumit viidi ühtse juhtimise alla

Maaeluministeeriumi hallatavad riigiasutused Carl Robert Jakobsoni Talumuuseum ja Eesti Põllumajandusmuuseum ning Tori Hobusekasvanduse Kompleks jätkavad uuest aastast tegevusi ühise sihtasutuse Eesti Maaelumuuseumid all. Eesti Piimandusmuuseumi funktsioonid antakse üle SA-le Eesti Piimandusmuuseum.

«1. jaanuarist jätkavad Eesti Põllumajandusmuuseum, Carl Robert Jakobsoni Talumuuseum ja Tori Hobusekasvanduse Kompleks tegevust ühise sihtasutuse all,» ütles maaeluminister Tarmo Tamm. «Uuel organisatsioonil on võimalus valdkonna tegevusi ühisel tervikuna planeerida ja arendada.»

«Tänu sihtasutuse asutamisele suureneb organisatsiooni majanduslik võimekus ning asutus saab paindlikuma ja asutusekesksema juhtimismudeli. Ühtlasi aitab loodav sihtasutus säilitada hobumajanduse pikaajalisi traditsioone Toril ning hoo- gustab hobumajandussektori

arengut,» lisas Tamm.

Sihtasutuse asutamisel ei muudetud asutuste füüsilist paiknemist. Asutus võttis üle eespool mainitud maaeluministeeriumi hallatavate riigiasutuste ülesanded, milleks on Eesti põllumajanduse ajalooa seotud materjali kogumine, säilitamine, uurimine ning vahendamine hariduslikel, teaduslikel ja elamuslikel eesmärkidel.

Eesti Piimandusmuuseumi funktsioonid antakse alates 2018. aasta 1. jaanuarist üle Sihtasutusele Eesti Piimandusmuuseum.

SA-le Eesti Maaelumuuseumid anti üle ka Eesti Põllumajandusmuuseumi ja Carl Robert Jakobsoni Talumuuseumi valduses olev riigivara, mis asub Tartu ja Pärnu maakondades. Tori hobusekasvanduse liitmine sihtasutusega Eesti Maaelumuuseumid tagab kompleksi efektiivsema majandamise ja jätkusuutliku arengu.

Triin Heinaste,
maaeluministeeriumi avalike suhete osakond

Puudel on elu ja hing

Kaja Roomets
kaja@polvakoit.ee

Kõik sai alguse kahest auto-koormatäiest lõhutud küttepuidest. Esimeses olid halud nagu kompuud, ainult riitaladumise vaev. Teises olid jändrikud, erinevas jämeduses lepakaid ja kuusenotid. Noorperemees Allar oleks hoobilt teise koorma tagasi saatnud, kui vana Johannes poleks nende õuele trehvanud ja väikest proovikütmist korraldanud.

Seal need kaks meest siis asjatasid. Noor vandus tuld ja tõrva - lubas teise koormatäie õuele kallutanud mehe Tarbi-jakaitseametisse kaevata: mis metsaprahti või kuuri lõppu too korraliku küttepuidu pähe määris. Koristagu risu ning maksu petetud ostjale raha heaga tagasi.

Vana mees toppis aeglaselt piibukaha tubakat täis, tegi tiiru puukuuris ning kopsis kepiga keset õue kallutatud ahjupuid. «Siin pole pröökamiseks põhjust - need sinu mõistes roikad on rohkem väärt kui mõotu lõigatud halud.»

Noor mees kuulas vaid poole kõrvaga ega ärgitanud vanaga sõnasõda alustama. Milles teine süüdi, kui ta ise lihtsameelse lollikesena lasi ennast ära rääkida. Kes enne on pörsast kotis ostnud. Aga sellega ei saanud Allar siiski nõus olla, et vana Johannes tuleb tema õuele targutama. «Teeme ära, proovime, miliste puudega tuleb kibedam tuli!» Allar uskus, et sületäis roikaid põleb heleda leegiga ühe hetkega tuhaks nagu laastukatus ega tee soojamüüri leigeks.

Proovikütmine lõppes vana Johannese võiduga ja kaks meest jäid veel pikemalt kõõgilaua taha puudest rääkima. «Kust sa teadsid, et need kehvmad puud nii valusa tule annavad?» Noor peremees lükkas vanale õllekannu lähemale: tehku vuntsid vahuseks, kõnelgu.

Seda, et Johannes oli am-

Võidumees on see, kel talvepuud kuuris ja järgmise aasta varu riita laotud.

Arhiivifoto

Elutarkus

mustel aegadel metsnik olnud ja noore poisina isaga koos metsatöödel käinud, ei olnud Allar varem kuulnud. «Vaata, puude lõikamisel on oluline kuu faas ja koguni tuule suund! See, kuidas neid hiljem tükeldada, ei mängi enam rolli.»

Johannes kõhistas naeru - tema sai puud vaadates aru, et pealtnäha nigelamad puud on saaginud üks elunäinud mees, kes teadis ja arvestas kuu faasidega, enne kui saaga metsa läks. Käega üle katsunud, sai Johannes oma mõtetele kinnitust juurde ja naljamäng oli Allari pakutud proovikütmises kaasa lüüa.

Johannes alustas oma puujuttu palju kaugemalt, sest teadagi neid praeguse aja 30-aastaseid mehepoegi - ainult internet ja mobiil, neil pole tegelikust elust aimugi: «Maailmas on kõik nii või

teisiti omavahel seotud. Kuu on ühenduses maa peal toimuvaga.»

Vana mees muheles endamisi ja keris mälestustelinti. Eelmise sajandi esimesel poolel, kui tema oli veel Juss, siis valitses arvamine, et noorkuu ajal ka maine elu kasvab ja areneb. Vanakuu ajal aga vananeb, kuivab ning sureb. Seda, et puud tuleb istutada noorel kuul, et nad hästi kasvama läheksid, teadis tol ajal iga taluperemees. «Lehtpuud raiuti kütteks samuti noorel kuul, sest siis pidi mets hästi kännu-võsusid ajama. Võsa aga raiuti vanal kuul - ikka selleks, et enam uusi võsusid juurde ei tuleks.»

Vanal mehel hakkas pliidi-soojusest nagu õhetama, aga ehk andis ka õlleke palgele jumet. Meestel tuli jutuks kohalik puutöökoda, mis paar kuud tagasi ukseid pankroti-ohus kinni pani. Johannes nägi oma elutarkuse juures Eesti elu teise nurga alt.

«Vaata, kõiges ei saa ka neid poliitikuid süüdistada. Ikka endal peab kah pea otsas olema. Ma tellisin neilt kolm aastat tagasi uue välisukse majale. See on tänaseks kaardus. Pojapoeg lubas selle hingedelt maha võtta ja vaadata, mis teha annab.»

Johannese arvates jätkuks meestel tööd tänaseni, kui nood «pörsapojad» veidigi peaga mõtleksid ja kuu seisu jälgiks. «Nad teevad ju ukse-aknaid toorest puidust. Puu kiire ja korraliku kuivamise ja pikema säilimise tarvis tuleb okaspuud raiuda noorkuu ajal, lehtpuud aga vanal kuul.»

Vana mees ajas ennast toollilt püsti ja kõndis kangetel jalgadel pliidi juurde. Üle tema näo vilksatas õnnis helk - pliidiraud särtsus nagu triikraud, soemüür hõõgus kuumusest.

Metsategemise juures olevat oluline ka ilmakaare suund, kuhupoole puu langetada. «Kuula noh, täna-

päeval seda küll keegi enam ei arvesta. Pole kuulnud, et keegi, kompass käes, metsas ilmakaari määraks!»

Allar kergitas tõrksalt kulmu - vanamees ajab pada, teeb ennast tähtsaks, mis muud.

Vana ei lasknud eksitada, vaid jätkas «pehme tuule» ja «kõva tuule» teemal. Kompassi pole metsas vaja - puutüve järgi saab ilmakaared hoobilt määrata. Kes endas kahtleb, eks see võib ka ilmakaarekella kasutada.

«Et saada kõva ja pakatamata puud, selleks tuleb puu langetada vastu «kõva tuult» - kas siis põhja, kirdesse või itta. «Pehme, painduva puu saamiseks tuli talitada vastupidi, puu pidi langema vastu «pehmet tuult» - lõunasse, edelasse või läände.

Allar ei viitsinud sel teemal juttu pikemalt kerida. Tal 20 rummi küttepuid olemas. Kui need otsa saavad, ostab uued. Ise ju, saag seljas, metsa ei torma - pole tal metsagi, kõigest põllumaa.

«Ole siis terve. Võib-olla me sinuga enam ei kohtu, kõik võib olla.» Vana Johannes mõotis oma luitunud silmadega Allarit. Noorperemees ei osanud nende sõnade peale midagi kosta. Kõigile meile on elutee pikkus sünnihetkel kaasa antud, ent keegi ei tea, millise käänaku taga see otsa saab. «Ole nüüd, küll sa elad. Astun lähemal ajal teie poolt läbi!» Vana mees vangutas vastuseks pead. Kes teab, kes teab.

Eile hommikul märkas Johannes juhuslikult, et tema talu väravas kasvanud kuusk on poolest ladvast murdunud. Läheb kuusk, pole ka temal pikka pidu.

Johannes oskas lugeda märgilisi sõnumeid. Ettekuulutus, et lähemal ajal on õnnetust oodata. Iseasi, kas seda õnnetuseks pidada, kui üks 83-aastane metsnik on oma elutee ausalt suutnud lõpuni käia.

Toiduained, mis tõstavad tuju!

Toiduained, mida me iga päev tarvitame, mõjutavad tugevasti meie hinge-seisundit. Kuidas?

• **Banaanid vähendavad depressiooni.** Need kollased puuviljad sisaldavad üht alkaloidi, mille aluseks on nn õnnenarkootikum meskaliin. Pärast banaani sömist hakkab inimene ennast palju paremini tundma ning depressioon on nagu peoga pühitud.

• **Tomatid võtavad häbelikkuse.** Tomatid sisaldavad suurel hulgal ainet, mille toime meenutab serotoniini. Tomatit süües me lõdvestume ja kaotame pidurid. Mitte asjata ei nimetata tomateid armastuse õunteks.

• **Kaneel suurendab naudingut.** Juba Vanas-Egiptuses lisati saiaadele kaneeli. Selle maitseaine lõhn on tugeva erootilise mõjuga. Lisa-ge kaneeli ka magustoituledele.

• **Petersell on mehisuse taim.** Vanas-Roomas anti gladiaatoritele enne lahingut peterselli. See suurendas nende jõudu ja mehisust. Petersell sisaldab palju vitamiine.

• **Sibul on hea valuvaigisti.** Sibulas leiduv eeterlik õli on hea vahend pea- ja luuvalu vastu.

• **Või tugevdab närve.** Kui olete dieeti pidanud, siis ei saanud teie meeleolu sel ajal eriti hea olla, sest te ei tarbinud toiduks võid. Või on närvidel palsam.

• **Juust teeb lõbusaks.** Tujutõstva toimega on mõningad juustused sisalduvad aminohapped.

• **Teravamaitseline punane pipar ja tavaline must pipar tekitavad õnnetunde.** Pipras leidub aineid, mis tekitavad meie suus «tulekahju». Kuid sellel, mida me tajume liiga teravamaitselisena, on tegelikult omadus valuaistinguid alla suruda. Tänu pipra tekitatud pseudovalule toodab organism opiaati, mis kingib meile veidi hiljem unustamatu õnnetunde.

Head inimesed - tervis on meie endi kätes

Parema tervise nimel tuleb ka endal pisut vaeva näha. Alljärgnevad mõtted pärinevad biodünaamik Mercedes Merimaalt.

• Seisev auto roostetab, see pärast on suurim heategu, mida saame oma organismile teha, seda kohe hommikul ärgates täie mõnuga liigutada. Liigutada saab isegi voodis lamades. Ka ringutamise ja venitamise on paremad kui mitte midagi.

Sest vaadake: see mutter, mida pikka aega ei liigutata, roostetab. Lahtikeeramiseks on vaja õli. Selline protsess

Kasulikku

toimub ka meie liigestega: kui neid pikka aega ei kasutata, ununeb nende funktsioon.

• Tark inimene tõmbab hommikul ärgates kopsud õhku täis. Veel parem, kui seda tehakse mitu korda järjest. See on nagu stardipauk algavaks päevaks. Hingamine korrastab mõtlemise, varustab aju hapnikuga ja pühib peast kõik häiriva.

• Kohviga ei maksa liialdada, kuid selle ees ei tasu tunda ka paanilist hirmu. Seda ei tohi lasta kannus tund aega

liisuda - juua tuleb kohe pärast valmistamist, siis on kohvil ka ravitoime.

• Rõõm ja mure käivad käsikäes, kuid jälgi oma hingelis-emotsionaalset taset. Päeva tuimalt hommikust õhtusse veeretades saame paratamatult kahju. Olge head inimesed ja meil kõigil läheb paremaks. Eestlane on meister ennast pisi-asjade pärast näost siniseks vihastama. Kindlat retsepti pole, kuid rahulik meel säästab tohutult närvirakke.

• Paljud probleemid hakkavad pihta hingehädadest. Need on kõik õrnad asjad, milles mängib kaasa alateadvus.

Negatiivse hingeseisundi korral ja sügavas masenduses olles püüdke teha nii, et neid tundmusi leegiks ei õhuta.

• Hea tunde kättesaamine on suur oskus. Maskide tegemise või etiketi pärast etendatud teesklike tunneb kaugelt ära. Seda ei ole kellegi tarvis. Olge loomulikud, olge need, kes te olete - ja elu muutub nauditavaks.

• Külma ja rõsketel hommikutel võite endale teha erinevat värvi taimeteesid - punane tõstab toonust, kollane annab energiat. Vaadake värvilist jooki läbi klaasi ning maailm ei paistagi enam nii hall.

• Igal juhul tasub ravimtaimi tunda ja korjata pere tarbeks. Täpselt samuti saame raha välja käimata tõsta igal hommikul tuju ja olla valmis algavaks päevaks.

• Kui oled psühholoogiliselt tasakaalust väljas, mine pihlaka juurde. Kui vajad vitaalsust, mine tamme juurde. Kui oled sensitiivsuses ja nõiakunstis vilets, ära jalakaga koos ela. Kui oled meister, siis maga kas või saarepuuvoodis, jalakas akna all ja vahalill magamistaos.

• Olen kogenud mõne taimet halba mõju. Ometi olid nad nii ilusad! See, et nad ilusad olid, tõestabki, et nad tõstsid teie energiast. Palju

sõltub sellest, kui lähedal on inimene taime konkreetsetele eergeetilistele võnkumistele - kas see tuleb minusse või olen mina temast vägevam.

Kui ennast halvasti tunned, on suhe vale.

• Mõelge oma päeva jooksul kas või korra, mida kõike saate enda heaks teha ka siis, kui teil pole raha: hingata, liikuda. Ärge unustage organismi «roostes» kohti ning loomulikult head sõna ja teise inimese märkamist. Kahjuks pole seni välja mõeldud paitegemise masinat.

Märkmeid tegi
Sandra Otsus

Nutiretked tööpäeviti RMK Kiidjärve Külustuskeskuse rajal. Küsimused ja ülesanded eri vanuserühmadele. Vajalik nutiseadme olemasolu ja eelregistreerimine info.kiidjarve@rmk.ee või tel 676 7122. Osalemine tasuta.

Näitus «Vello Ootsing südame ja hingega kodustel radadel» Räpina Raamatukogus.

Põlva Kunstikooli õpilaste keraamilised skulptuurid Vanaküla Raamatukogu-Külakeskuse õuealal (püsiekspositsioon). Juhendaja Mart Vester.

Hüvastijätt jõulukuusega 5. jaanuaril kell 15 Mooste Kultuurimaja tagasel platsil.

Jordanipüha jumala-teenistus 6. jaanuaril kell 10 Kähri kirikus suure veeühitsusega.

Issanda ilmumispüha missa (kolmekuningapäeva) missa 6. jaanuaril kell 11 Põlva Püha Neitsi Maarja kirikus.

Kristuse ristimise püha missa ja leeripüha 7. jaanuaril kell 11 Põlva Püha Neitsi Maarja kirikus.

Isis Sihver
isis@polvakoit.ee

Otsime **TRAKTORIST-FARMI-TÖÖLIST** lihavesifarmi. CV saata kavastupold@gmail.com Lisainfo tel 522 6496. OÜ Mooste Farmerid.

94-aastane NAISVANUR OOTAB kiiresti ausat KODUABILIST Moostesse Lasteaia tee 8-7. Suitsetajatel ja alkohoolikutel mitte tülitada. Tasu 100 €/kuus. Vajadusel nõus korterit vahetama. Lõpuks jääb 2-toal korter hooldajale pärandiks. Tel 5665 7114.

KAARDID ENNUSTAVAD 24 H. Tel 900 1727, ennustus.ee

Reklaamide ja kuulutuste vastuvõtt toimetuses (Lao 5, Põlva) **E-R kell 8-15**. Reklaamitoimetaja Isis Sihver. Tel 799 9450, 5300 4289, faks 799 5681, e-post: reklaam@polvakoit.ee, isis@polvakoit.ee Kodulehekülg: <http://www.polvakoit.ee/reklaam.html>, http://www.polvakoit.ee/koit_files/reklaam.pdf Koit ilmub kolm korda nädalas: T, N, L. Laupäevase Koidu vahel Tele Raadio Kava.

Vabaduse väljakul selgus EV100 juubelitort

Eesti Vabariik 100 juubelitordi konkursi võidutöö on Marju Männiku muraka-kodujuustutort musta leiva ja köömnenaapsuga. Eesti juubelitort, mis jõuab presidendi vastuvõtule ja kõigi Eesti inimeste pidulauale, selgus rahvahääletusel 31. detsembri eriprogrammis «Sajaga juubeliaastasse».

«Olen väga rõõmus! See, kui rahvas hindab sinu loomingu nii kõrgelt, on parim tunnustus,» rõõmustas Eesti Vabariigi juubelitordi autor Marju Männik. «Loomulikult on ka suur au enda tehtud torti meie presidendile pakkuda.»

«Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva tordi valimine oli väga põnev protsess, seda veel eriti, kuna esmakord-

selt jõuab presidendi vastuvõtulauale rahva loodud ja valitud tort,» sõnas presidendi peakokk ja konkursi žürii esimees Taigo Lepik. «Nüüd, kui võidutort on selgunud, asume kibe-kiirelt viimaste ettevalmistuste juurde, et kõigi ühine peolaud saaks juubelivääriline.»

NamiNami eestvedaja Pille Petersoo sõnul kujunes Eesti Vabariigi juubeli korraldatud konkurss oodatumast suuremaks ja oli kindlasti kõigile osapooltele eriline. «Kõik kolm finalistid olid võiduvääri-

lised, aga Marju töö oli ka minu isiklik lemmik,» ütles Pille Petersoo.

Isamaaliste tortide konkurss toimus kümnendat

EV100 foto
Võidutöö - Marju Männiku muraka-kodujuustutort musta leiva ja köömnenaapsuga.

korda. Sellel aastal oli kokandusportaali Nami-Nami ellukutsutud võistlus

pühendatud Eesti Vabariigi 100. sünnipäevale. Konkurss kuulutati välja 13.

novembril ning võistlustöid laekus 66, millest pääses eelvalikuga edasi kümme retsepti.

Kolm finaali pääsenud tööd selgusid asjatundliku žürii ja Nami-Nami veebiportaalis toimunud hääletuse tulemusena.

Konkursi korraldasid Eesti Vabariik 100 korraldustoimkond, Vabariigi Presidendi Kantselei ja kokandusportaal Nami-Nami.

2018. aastal möödub 100 aastat Eesti Vabariigi loomisest. Lähem info ettevõtmistest ja sündmustest kohta aadressil www.EV100.ee

Eesti Vabariik 100
korraldustoimkond

Ellex Raidla kasvas suurimaks advokaadibürooks

1. jaanuaril ühinenud advokaadibürood Ellex Raidla ja Primus moodustasid Eesti ja Baltikumi suurima õigusnõustajate meeskonna, milles töötab Eestis 60 ja üle Balti riikide 211 juristi. Ühinenud advokaadibüroo, mille kliendibaasi kuulub üle poole Eesti 100 suurimast ettevõttest, jätkab tegevust Ellex Raidla äri- ja kaubamärgi all.

Liitumise tulemusena lisanduvad Ellex Raidla partnerite ringi senised Primuse juhid Gerli Kilusk, Anton Sigal ja Ermo Kosk, kasvatades Ellex Raidla partnerite arvu 12-ni. Büroo partnerid on veel Jüri Raidla (vanempartner), Ants Nõmper (juhtivpartner), Toomas Vaher, Martin Triip, Sven Papp, Risto Vahimets, Raino Paron, Arne Ots ja Martin Käerdi.

Ellex Raidla juhtivpartneri Ants Nõmperi sõnul sai ühinemine teoks, kuna Ellex Raidla ja Primuse arusaamad kvaliteedist ja klienditeenindusest olid sarnased.

«Mõlemad bürood on erinevate uuringute kohaselt Eestis vaieldamatud kvaliteediliidrid. Samuti iseloomustab meid sarnane töö-

Ellex Raidla foto
Gerli Kilusk (Primuse partner), Ants Nõmper (Ellex Raidla juhtivpartner), Jüri Raidla (Ellex Raidla vanempartner), Ermo Kosk (Primuse partner), Anton Sigal (Primuse partner).

kultuur: näiteks tegeleb kummaski büroos iga kliendi ja projektiga alati vahetult partner, kes kuulub ka ise klienti nõustavasse meeskonda. Tippkvaliteet ei ole meile vaid loosung: pingutame selle nimel väga palju,» selgitas Ants Nõmper.

Tema sõnul paistis Primus Eesti uuema põlvkonna advokaadibüroode seast selgelt silma ka väga heade majandustulemuste

poolest. «Tegu on ainsa noorema põlvkonna advokaadibürooga, mis on suutnud murda end teenuste käibelt TOP 5 hulka,» tunnustas Ants Nõmper.

Advokaadibüroo Primus partner Gerli Kilusk märkis, et Ellex Raidlaga liitumine toob kaasa sünergia, mis lubab Primuse meeskonnal jätkata klientidele parimal tasemel õigusnõustamisteenuse pakku-

mist. «Ellex Raidla tugev kaubamärk, tõhus juhtimismudel, väga heal tasemel tugiteenuste korraldus ning tugev üle Balti riiki koostöö on ideaalsed lahendused, mis lubavad Primuse meeskonnal jätkata igapäevast süvitsi tööd klientidega,» sõnas Gerli Kilusk.

Kadri Lindpere,
Ellex Raidla turundus- ja kommunikatsioonijuht

Advokaadibüroo Ellex Raidla

1993. aastal asutatud Ellex Raidla on Eesti kõrgeima reitinguga advokaadibüroo, mis kuulub juhtivasse Balti advokaadibüroode ühendusse Ellex. Büroo on olnud seotud paljude oluliste ühinemiste ja omandamiste (M&A) ning finantseerimistehingute nõustamisega, samuti esindanud kliente hulgas pretsedenti loovates vaidlustes.

Büroo on viimastel aastatel välja arendanud uued nõustamisvaldkonnad, näiteks biotehnoloogia, start-up/riskikapital, küberkaitse ja FinTech, et pakkuda klientidele juriidilist nõu ka valdkondades, mis on globaalselt tormiliselt arenemas.

Ellex Raidla advokaadid on aastate jooksul osalenud aktiivselt õigusloomes, võttes osa rohkem kui 40 seaduse ja seaduseelnõu koostamisest.

Ellex Raidla on ainus Eesti advokaadibüroo, mille Financial Times valis 2017. aasta sügisel Euroopa TOP 50 kõige innovaatilisema õigusnõustaja hulka.

4. 50 aastat tagasi (1968) suri Rāpina Vabadusristi kavalier **Friedrich Peedosk**. Sündis 9.11.1897 Rāpina vallas Raadamaal.

8. 100 aastat tagasi (1918) hukkus Valgevenes Orša lähisel fotokunstnik, filmioperaator

ja lavastaja **Johannes Pääsuke**. Sündis 30.03.1892 Tartus. Filmikunsti teerajaja Eestis. Loonud ka filmid «Teekond läbi Setumaa» ja «Vaated Võrumaalt ja setude pühadetalitused lihavõttepühade ajal» (mõlemad 1913).

11. 105 aastat tagasi (1913)

sündis Keila vallas muusikategelane **Neeme Laanepõld**. Põlva kiriku kösterorganist 1940-1944. Suri 27.02.1991 Tallinnas.

12. 80 aastat tagasi (1938) sündis Järvamaal Lehtse vallas kauaaegne Põlva naiskoor Mai koorivanem **Aino Karjus**. Laulis nais-

kooris aastakümneid, 1975-1992 oli koorivanem. Võttis osa ka teiste taidluskollektiivide tööst. Kauaaegne J. Hurda nim Põlva Rahvahariduse Seltsi tegelane. Suri 4.02.2017 Põlvas.

14. 130 aastat tagasi (1888) sündis Orava vallas Vabadusristi kavalier, arst **Ru-**

dolf Piho. Suri 31.12.1971.

14. 110 aastat tagasi (1908) sündis koolimees ja Kaitseliidu tegelane **Meinhard Sumeri**. Langes Hurmi lahingus 16.08.1944.

14. 95 aastat tagasi (1923) sündis Pindi vallas astro-

noom, füüsika-matemaatikakandidaat **Hugo Raudsaar**. Viljakas astronoomia populariseerija (raamatud ja artiklid, Tõutsimäe külatähetorni rajamine). Suri 17.11.2006 Põlvas.

J. Hurda nim Põlva
Rahvahariduse Selts

Leinavad Külli, Kuuno ja Annely,
Aivar ning Alar peredega.

lapsed, lapselapsed ja lapselapselapsed.

Meremäe vallamajast

Einu ja Siina

Räpina POÜ kollektiiv

Leinas omaksed.

AVO SAAGI
kaotuse puhul.
Üve, Imbi, Silvia, Maie,
Mare, Jutta ja Heinar

Kristel

Ärasaatmine Lõuna-Eesti Haigla leinasaalist
6. jaanuaril 2018 kell 11.

surma puhul.

Ärasaatmine 6. jaanuaril kell 12 Võnnu kirikukust, muldasängitamine Tartu Uue Jaani kalmistule.

Arasaatmine Rosma kalmistul reedel, 5. jaanuaril 2018 kell 13.

Leinavad Külli, Kuuno ja Annely,
Aivar ning Alar peredega.